

Valsts Lauku tīkla
2012. gada darba plāna aktivitātes
„Nozaru ekspertu ziņojumi”

**biedrības „Lauksaimniecības statūtsabiedrību
asociācija” ziņojums/atkaite**

2012.gada 23.oktobrī

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2012. gada 27. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2012/16, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Nr.36./12.

Priekšlikumi LAP pasākumiem 2014.-2020.gads – kas būtu jāievieš, lai veicinātu lauksaimniecības, lauku un t.sk. biedrības LSA dalīborganizāciju attīstību

I.sadaļa

1. Lauksaimniecība un lauki (gan daudznozaru saimniecībās, gan specializētās nozary saimniecībās) pie patreizējām produkcijas (izņemot graudu) iepirkumu cenām, materiālo resursu cenām un nodokļu politikas, bez ES un nacionālā atbalsta nevar pastāvēt.
2. Latvijā pietiekami augstā līmenī ir attīstījušās tikai nedaudzas saimniecības.
3. Ir absurds, ka pie viszemākajiem VPM (vienotais platībmaksājums) Eiropas Savienībā, Latvija ir piekritusi samazināt tiešos maksājumus par 10 % tiem pretendentiem, kas gadā saņem vairāk kā 5000 EUR. Šis samazinājums 2012.gadā jau skar praktiski visas mūsu dalīborganizācijas.
4. Nelabvēlīga situācija finansu ziņā veidojas lopkopības saimniecībām, īpaši tām, kurām trūkst zemes, lai izaudzētu graudus lopbarībai. Pie tam tieši lopkopības saimniecības skāra erozijas maksājumu izbeigšana.
5. Ražošanas attīstību traucē lielais nomas zemju īpatsvars.

II.sadaļa

Ņemot vērā iepriekš minēto un daudzus citus aspektus mūsu biedrības biedri uzskata, ka LAP investīciju pasākumos:

- 1.) Nedrīkst veidot nosacījumus, kas vērsti uz vairākīpašnieku saimniecību attīstības ierobežošanu. Mūsu biedrībā tikai dažas saimniecības ir 1-5 īpašnieku, pārsvarā šis skaitlis svārstās no 30 līdz 303 līdzīpašniekiem, ar kuriem arī kontrolpaketes turētājam (ja tāda ir) pēc Komerclikuma prasībām ir jāreķinās.
- 2.) Mūsu dalīborganizācijas biedru nodarbinātie ar sociālo nodrošinājumu un pārējiem nodokļiem valsts politikas dēļ, kura iespējams tiks vērsta uz atbalsta ierobežošanu un samazinājumu salīdzinot ar iepriekšējo periodu, nedrīkstētu justies savā darbā un attīstībā apdraudēti.

- 3.) Arī nākamajā plānošanas periodā nedrīkstētu mainīt iepriekš nospraustās prioritātes, - lielāks atbalsts noteikti ir nepieciešams lopkopības attīstībai.
- 4.) Atbalsts mēslu krātuvju būvniecībai – mūsu biedrības saimniecībās lielākai daļai nav atbilstošu mēslu krātuvju.
- 5.) Atbalsts meliorācijas sistēmu rekonstrukcijai, jo meliorācijas sistēmas ir novecojušas ne tikai mazās un vidējās, bet arī lielās, tai skaitā arī nosacīti „lielajās” saimniecībās, kuras par lielām tiek nosauktas mākslīgi (šeit neņem vērā realizācijas apjomus vai nomaksātos nodokļus un radītās darba vietas, bet mistiskās ELV (ekonomiskā lieluma vienības), ja ražo graudus 200 hektāros 400 liellopu ganāmpulkam, tad šie 200 ha jau rada papildus ELV.
- 6.) Atbalsts infrastruktūrai, laukiem un lauksaimniekiem arī no Kohēzijas fonda.
- 7.) Atbalsts izglītībai (arī profesionālai vidējai izglītībai).
- 8.) Atbalsts tehnikas iegādei – nevajag aizmirst, ka saimniecībās vēl aizvien tiek strādāts arī ar MTZ tipa traktoriem, iegādātiem 20 un vairāk gadus atpakaļ.
- 9.) Attiecināmajās izmaksās jāieskaita arī pašu zemnieku saimniecību gādātie materiāli un darbspēks.
- 10.) Par statistiku. Vairākkārt tiek pieminēts, ka cēlonis zēlam darba ražīgumam, produktivitātei (kultūraugu ražām, izslaukumam u.t.t.) ir liels nelielo saimniecību īpatsvars, mūsu biedrība atkārtoti uzsver, ka to strādājošo skaits lauksaimniecībā valstī nav korekti norādīts. Nevar uzskatīt par nopietnu ražotāju lauku iedzīvotāju, kurš ražo savam patēriņam, neko nepārdod – tāpat viņš arī šajā statistikā nevar figurēt un uz viņu nebūtu jāattiecina aprēķini, kuri saistīti ar darba ražīgumu valstī.
- 11.) Mūsu biedrības dalīborganizācijas nevar piekrist uzstādījumam par 500 tūkstošiem latu lielu attiecināmo izmaksu atbalstu visam nākamajam plānošanas periodam. Esam veikuši aptauju un tā rāda sekojošo, - aptaujas dalībnieces saimniecības norāda, ka nākamajam plānošanas periodam ir nepieciešamas investīcijas šādā apmērā:

Tehnikas iegādei – 340 tūkst.Ls 1 saimniecībai,

Mēslu krātuvēm – 180 tūkst.Ls 1 saimniecībai,

Graudu kaltēm – 180 tūkst.Ls 1 saimniecībai,

Piena fermu būvniecībai – 1000 tūkst.Ls 1 saimniecībai.

Tās saimniecības, kurām nepieciešams iegādāties gan tehniku, gan būvēt piena fermu, gan mēslu krātuvi, gan graudu kalti, ir izteikušas vēlmi, lai attiecināmās izmaksas būtu 2 miljonu Ls visā plānošanas gadā. Un tās ir tādas saimniecības, kuras līdz šim nav būvējušas gandrīz neko, bet kurām ir ievērojams govju skaits, nozīmīgs strādājošo skaits, liels līdzīpašnieku skaits un ievērojami nomaksātie nodokļi, bet nav zemes lopbarības graudu ražošanai, nerunājot par to, ka varētu ražot graudus pārdošanai.

Mūsu biedrības daudzīpašnieku dalīborganizācijas uzskata, ka ne ar ko neatšķiras savā darbībā no kooperatīviem, kuri tikai pērk un pārdod, bet produkciju nepārstrādā, bet kuriem atbalsts plānojas lielāks.

Mūsu priekšlikums - ievērojamus bonusus atbalsta kopējai summai 500 tūkst.Ls (patreiz ieplānotajiem) palielināt par:

- a) Nomaksātajiem nodokļiem uz 1 LIZ (lauksaimniecībā izmantojamā zeme) un 1 strādājošo,
- b) Daudzīpašnieku saimniecībām vēl varētu padomāt par skaitu un kontrolpaketi saistībā ar Komerclikuma normu, ka 25 % īpašnieku var apstrīdēt pārējo 75 % lēmumu, tātad jāērķinās ar to, ka šie īpašnieki gaida dividendes,
- c) Bonuss – attiecināmās izmaksas lielākas tieši fermas būvniecībai, ja tas nav darīts iepriekšējā plānošanas periodā.

12.) Īpaši atbalstīt kooperatīvu veidošanos, kas rastos meliorācijas sistēmu sakārtošanā, jo šeit nav tehnika nepieciešama katram meliorēto zemju īpašniekam, kā arī tos kooperatīvus, kas veido pārstrādi (iespējams – sadarbība ar pašvaldību) un realizāciju (pilnu ķēdi).

III.sadaļa

Par TM (tiešmaksājumi)

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2012. gada 27. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2012/16, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

1. Jau vairākkārt esam uzsvēruši, ka TM nedrīkst diferencēt pēc vēsturiskā maksājuma. Vai tad nepieciešams maksāt līdz mūža galam par piena kvotu, kaut arī pienu neražo. Vai turpināsim joprojām maksāt par neiesētām cukurbietēm?
2. TM mūsaprāt jādiferencē pēc zemes izmantošanas, bet nedrīkstētu aizmirst, ka LLKC un ZM piedāvājumā izskatās, ka lopkopības saimniecības atkal būs zaudētājas. Proti, ja pēc LLKC parādītā iespējamā tiešo maksājumu summa uz 1 ha 2014.gadā paredzēta 106 EUR, t.sk. pamatmaksājumā 50 EUR, zaļā komponente 28 EUR, citu shēmu 28 EUR un PVTM vairs nebūs, tad ir liels jautājums par lopkopības saimniecību pastāvēšanu, - vai neveidosies cūkkopības situācija.
3. TM nedrīkst ierobežot, nosakot % ieņēmumus no l/s ražošanas, bet gan jānosaka ieņēmumi uz 1 ha no augkopības un lopkopības produkcijas realizācijas.
4. Jābūt atsevišķai programmai par ieplānoto 434 tūkstošu ha neapstrādāto zemju apguvei (līdz 2 miljoniem ha). TM izmaksas uz 1 ha LIZ nedrīkst samazināt šie no jauna nākušie 434 tūkstoši ha.

IV.sadaļa

Noslēgumā par LAP

1. Atbalstām finansiālo sadalījumu pēc reģionālā principa, par pamatu izmantojot VPM deklarētās platības uz konkrētu atskaites brīdi.
2. Neatbalstām patreiz uzstādīto maksimālo atbalsta summu visam plānošanas periodam 500 000 Ls. Tām saimniecībām, kuras grib būvēt mēslu krātuvi, piena fermu un atjaunot tehnikas parku, ja tas nav darīts iepriekš, atbalsta summai vajadzētu būt 2 miljoniem no 2014.gada līdz 2020.gadam.
3. Atbalsta intensitātei daudznozaru un daudzīpašnieku saimniecībām jābūt līdzvērtīgām ar kooperatīviem, kuri produkciju tikai pērk un pārdod.
4. Atbalsta intensitātē jāietver arī paša pretendenta darbaspēks un materiāli.
5. Jābūt atsevišķai programmai par ieplānoto 434 tūkstošu hektāru neapstrādāto zemju apguvi (līdz 2 miljoniem ha).

LSA valdes pr-ja Aija Balode

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2012. gada 27. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2012/16, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests